

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 454/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátom JUDr. Gergelom Pšenákom, advokátska kancelária, M. R. Štefánika 30, Nové Zámky, proti zásahu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 6/2020 na hlavnom pojednávaní konanom 25. augusta 2020 a proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 To 14/2020 z 13. mája 2021 a č. k. 5 To 3/2021 z 20. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť 27. júla 2021. V zmysle petitu ústavnej sťažnosti sa domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) zásahom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) na hlavnom pojednávaní konanom 25. augusta 2020 a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) špecifikovanými v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje tieto uznesenia zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledovný stav veci:

2.1. Sťažovateľ bol rozsudkom špecializovaného trestného súdu z 25. augusta 2020 (v spoločnom konaní s ďalšími obžalovanými) uznaný za vinného zo spáchania prečinu nepriamej korupcie spolupáchatelstvom podľa § 20 a § 336 ods. 1 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere osem mesiacov, ktorého výkon bol podmienene odložený na skúšobnú dobu

osemnásť mesiacov. Súčasne mu bol uložený peňažný trest tritisíc eur a pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody šesť mesiacov.

2.2. Proti rozsudku špecializovaného trestného súdu podal sťažovateľ odvolanie 5. novembra 2020, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 To 3/2021 z 20. mája 2021 odmietnuté ako oneskorene podané.

2.3. Dňa 13. mája 2021 najvyšší súd rozhodol podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku tak, že zo spoločného konania vedeného pod sp. zn. 5 To 14/2020 vylúčil na samostatné konanie vec sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti

3. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti napáda rozsudok špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4T/6/2020 z 25. augusta 2020 (to sa však nepremietlo do petitu ústavnej sťažnosti, pozn.), ktorý považuje za nesprávny a zmätočný, resp. za nezákonný, arbitrárny a nepreskúmateľný z dôvodu, že prvostupňový súd dospel k nesprávnym skutkovým záverom, nesprávne vec právne posúdil a nezákonne uznal sťažovateľa vinným zo žalovaného skutku.

4. Sťažovateľ cituje z odôvodnenia napadnutých uznesení najvyššieho súdu a uvádza, že zo zápisnice z hlavného pojednávania špecializovaného trestného súdu konaného 25. augusta 2020, na ktorom nebol osobne prítomný sťažovateľ len jeho právny zástupca, vyplýva, že „... napriek tomu, že samosudca rozsudok po jeho vyhlásení odôvodnil a dal poučenie o opravnom prostriedku sa procesné strany mali vyjadriť z protokolácie nevyplýva okrem vyjadrenia prokurátora ako sa vyjadrili obžalovaní, respektíve ich obhajcovia. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 To 14/2020 zo dňa 13.5.2021, a Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 To 3/2021 zo dňa 20.5.2021 s uvedeným nevysporiadal z akého dôvodu v uvedenej zápisnici ako ani na zvukovom zázname nie je uvedené vyjadrenie žalovanej strany.“. Z predložených listinných dôkazov, a to predovšetkým zo zápisnice z hlavného pojednávania jednoznačne vyplýva, že sťažovateľovi bolo odňaté právo na súdnu ochranu a nestranný a nezávislý súd, a tým aj na nestranného sudcu. V zmysle uvedenej zápisnice je vyjadrenie o opravnom prostriedku prokurátora riadne zaprotokolované, avšak vyjadrenie obžalovaných, resp. ich obhajcov, je opomenuté a vynechané.

5. Podľa sťažovateľa je dostatočne preukázané, že konaním špecializovaného trestného súdu a následne rozhodnutiami najvyššieho súdu došlo k obmedzeniu jeho základných práv, pretože pri uplatnení svojich práv bol diskriminovaný.

6. Princíp rovnosti účastníkov v súdnom konaní sa vzťahuje nielen na civilný proces, ale aj na trestný proces, kde najmä v minulosti nebola pri niektorých procesných inštitútoch zaručená rovnosť procesných práv, pretože prokurátor mal niektoré práva, ktorými nedisponoval obžalovaný, napríklad právo účasti prokurátora na tzv. predbežnom prerokovaní obžaloby, na ktoré, naopak, nemal prístup obžalovaný. V uvedenom prípade konaním špecializovaného trestného súdu nebol dodržaný princíp rovnosti zbraní a obžalovaným bola odňatá možnosť sa vyjadriť kladne, záporne alebo zdržať sa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

8. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je podstatná najmä požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a to požiadavka relevantnej ústavnoprávnej argumentácie (konkrétne skutkové a právne dôvody) namietaného porušenia práv, ako aj ustanovenie § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti. Inak povedané, zákonnou náležitosťou kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom je (okrem iných náležitostí) aj formulácia návrhu rozhodnutia (petit), ktorá musí byť vymedzená presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohla byť prevzatá do výroku rozhodnutia ústavného súdu. Ústavný súd osobitne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom.

III.1. K namietanému porušeniu práva zásahom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 6/2020 na hlavnom pojednávaní konanom 25. augusta 2020:

9. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti napáda označený rozsudok špecializovaného trestného súdu z dôvodu jeho zmätočnosti, resp. nezákonnosti, arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti. V petite ústavnej sťažnosti však tento rozsudok nenapáda, ale porušenie svojich označených práv vidí v zásahu (pravdepodobne v nesprávnej, neúplnej protokolácii zápisnice, pozn.) špecializovaného trestného súdu na hlavnom pojednávaní konanom 25. augusta 2020. Najvyšší súd v napadnutom uznesení z 20. mája 2021 sa zaoberá námietkou protokolácie zápisnice na hlavnom pojednávaní uvedenou v písomnom odvolaní sťažovateľa tak, že „... Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 25. augusta 2020 (uvedené vyplýva aj zo zvukového záznamu hlavného pojednávania) vyplýva, že na hlavnom pojednávaní nebol prítomný obžalovaný [REDACTED]“

a prítomný bol iba jeho obhajca JUDr. Gergely Pšenák, ktorý sa po vyhlásení rozsudku k nemu z pohľadu možnosti podania odvolania žiadnym spôsobom nevyjadril. V tomto ohľade je nepravdivé tvrdenie uvedené v písomne podanom odvolaní, že obhajca mal po vyhlásení rozsudku podať odvolanie voči všetkým výrokom o treste, ako aj voči konaniu, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku...“.

10. Ústavný súd, vychádzajúc zo strohej sťažostnej argumentácie, majúcej povahu ničím nepodložených úvah, dohadov a hodnotiacich úsudkov, konštatuje, že sťažnosť v tejto podobe neobsahuje žiadnu konkrétnu ústavnoprávnu argumentáciu, resp. dôvody, ktoré majú ústavnoprávny rozmer, ktoré by boli podložené dôkazmi preukazujúcimi nesprávny postup špecializovaného trestného súdu pri protokolácii zápisnice na hlavnom pojednávaní konanom 25. augusta 2020. Samotná úvaha sťažovateľa nie je založená na dôkazoch o nezákonnom postupe špecializovaného trestného súdu (žiadny dôkaz na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení ústavnému súdu sťažovateľ nepredostrel, najmä na vyvrátenie už uvedených faktických tvrdení najvyššieho súdu), len špekuláciou na základe jeho tvrdenia.

11. Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý by mal byť spôsobilý namietané porušenie označeného základného práva sťažovateľa relevantným spôsobom odôvodniť, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v predloženej podobe trpí nedostatkom kvalifikovaného odôvodnenia, zakladajúcim dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 56 ods. písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku zákonom ustanovených náležitostí.

12. Napokon ústavný súd poukazuje i na to, že ak by aj ústavná sťažnosť mala v tejto časti všetky zákonom požadované náležitosti, sťažovateľom označený „zásah“ (tvrdená nesprávna, neúplná protokolácia zápisnice, pozn.) špecializovaného trestného súdu bol predmetom prieskumu vykonaného najvyšším súdom na základe námietok sťažovateľa v rámci písomného odvolania proti označenému rozsudku špecializovaného trestného súdu, a to vylučuje právomoc ústavného súdu prerokovať túto časť ústavnej sťažnosti, v dôsledku čoho ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu práva uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 To 3/2021 z 20. mája 2021:

13. Najvyšší súd v napadnutom uznesení uzavrel, že odvolanie sťažovateľa proti rozsudku špecializovaného trestného súdu nebolo podané v zákonnej lehote. Po konštatácii skutočností uvedených v bode 9 tohto uznesenia zistil, že sťažovateľovi bol rozsudok doručený 28. septembra 2020, obhajca obžalovaného bol prítomný na hlavnom pojednávaní pri vyhlásení rozsudku 25. augusta 2020. Obaja boli poučení podľa § 309 ods. 1 Trestného poriadku, že odvolanie sa podáva do 15 dní od oznámenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Obom uplynula zákonná lehota na podanie odvolania najneskôr 13. októbra 2020. Rozsudok špecializovaného trestného súdu teda nepodaním odvolania v zákonnej lehote (odvolanie obžalovaný podal 5. novembra 2020) nadobudol právoplatnosť vo vzťahu k obžalovanému 14. októbra 2020.

14. Ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd správne vyhodnotil, že odvolanie sťažovateľa nebolo podané v zákonnej lehote, a preto možno odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu č. k. 5 To 3/2021 z 20. mája 2021 považovať za jasné a presvedčivé, a tým aj ústavne udržateľné. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ má na závery najvyššieho súdu v tomto rozhodnutí odlišný

názor, nemôže znamenať porušenie jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru. Už samotná táto skutočnosť nepochybne má za následok odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde]).

15. Túto časť ústavnej sťažnosti však už *prima facie* bolo potrebné odmietnuť aj pre nevykonateľný petit [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde], pretože i keď sťažovateľ je kvalifikovane zastúpený advokátom a žiada vysloviť porušenie označených práv rozhodnutiami všeobecných súdov a navrhuje aj ich zrušenie, ďalej už nenavrhuje ústavnému súdu ďalší procesný postup.

III.3. K namietanému porušeniu práva uznesením najvyššieho súdu č. k. 5 To 14/2020 z 13. mája 2021:

16. Najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol podľa § 21 ods. 1 Trestného poriadku tak, že zo spoločného konania vedeného pod sp. zn. 5 To 14/2020 vylúčil na samostatne konanie vec sťažovateľa.

17. Sťažovateľ okrem toho, že napáda predmetné uznesenie a žiada ho zrušiť, neuvádza v ústavnej sťažnosti žiadnu ústavnoprávnú argumentáciu, resp. dôvody, v čom vidí porušenie ním označených práv a slobôd. Petit ústavnej sťažnosti i v tejto časti trpí vadou uvedenou v bode 15 tohto uznesenia, a preto i túto časť ústavnej sťažnosti je potrebné odmietnuť z totožných dôvodov, ako je to uvedené v bodoch 11 a 15 tohto uznesenia.

18. *Obiter dictum* poukazuje ústavný súd na to, že neušlo jeho pozornosti, že ústavná sťažnosť má aj formálne nedostatky. Sťažovateľ vychádzal z neúčinnnej zákonnej úpravy o ústavnom súde, keď v závere uviedol, že „*Na to nadväzuje rovnaká zákonná úprava (§ 49 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov)*“. Od 15. novembra 2018 je v účinnosti zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu